

danci kiel kato ~ poto Z; kapti iun ~ la korpo Z; meti sakon ~ siajn lumbojn Z. 2 Proksimume samtempe kun: ~ la vespero Z; ~ majo ni foriros Z; ~ la tempo de la edziniĝo Z; ~ la mezo de la jarcento Z. 3 Proksimume ĝis la nombro, cifero, kvanto de: ili estis kun li ~ 400 viroj Z; ili loĝis tie ~ dek jaroj Z; li havas ~ 60 jaroj; la vesto kostas ~ cent frankoj.

II^a Adverbo samsignifa kiel la prepoz. 3: li havas ~ 60 jarojn; la invititoj estis en la nombro de ~ 30 homoj Z; la vesto kostas ~ cent frankojn; estos kredinde sufiĉe por ~ du semajnoj Z; la koncerto daŭris ~ 3 horojn B; nia infanterio marŝas dum unu tago ~ 13 egiptajn mejlojn B.

III^a Vortero samsignifa kiel la prepoz. 1: ~a. Estanta ~ io. ~e. 1 Ronde ~ io: ~e de la domo, de la ĝardeno, de la urbo; li militis ~e kontraŭ ĉiuj siaj malamikoj Z; danci ~e en la salono Z; ĉiuflanke rigardi ~en Z; sendi ~en Z; la akvo versiĝis ~en de la allaro Z. 2 Proksimume, parolante pri nombro, kvanto: la reĝo kunvenigis la profetojn, ~e 400 homojn Z; tio kostas ~e tri frankojn; li ~e havas 60 jarojn. ~1 (tr). Esti ~ io: galerio ~is la korton; urbo ~ita de muro Z; la patro estis ~ita de la tuta familio; (f) lia nomo estas ~ata de gloro. ~ajo, ~ejo, ~o. Spaco aŭ regiono ~ io: promeni en la ~ajo de la urbo (Kp NAJBARAJO). ~igi. Igi ~ita: ~igi ion al io Z. ~igi urbon per trupoj; (f) ~igi iun per sia protekto (Kp ENFERMI, ENVOLVI, ZONI, SUPER-ŜUTI).

IV^a Prefikso kun la senco 1 de la prep.: ~iri (tr). Iri ~e: li ~iris la korton; (f) komencis ~iri strangaj famoj; ili ~manĝos ĉiujn arbojn Z. Kp VAGI. ~kolo. 1 Ligilo metata ~ la kolon de besto. 2 Ornamaĵo portata ~ la kolo (Kp ĈENO, RINGO). ~mano. Braceleto. ~preni. Meti la brakojn ~ io aŭ iu: ~preni amikon, arbon (Kp ĈIRKAŬ-BRAKI, ENBRAKIGI).

ĉirpi Z (ntr). Eligi akran k malagrablan sonon, kiel iuj insektoj, precipe cikado k grilo. Kp GRINCI, PEPI, ZUMI.

* Ĉiu. 1 (singulare k plurale). Nedifina kolektiva pron. signifanta: esceptante nenium k sendistinge: ~(j) diras ke...;

li estas sola kontraŭ ~j; mi pli ŝatas lin ol ~n alian; ankoraŭ neniu plaĉis al ~ Z; facile komprenas ~, kiu nur deziras kompreni Z; ~j enterigitaj estas plenaj de meritoj Z; mi ne volas tiujn aŭ tiujn librojn, mi volas ~jn. 2 (singulare k plurale) Nedifina kolektiva adj. samsignifa: ~ homo estas mortema; ~ vulpo sian voston laŭdas Z; ~j anoj ĉestis; ~okaze (= en ~j okazoj); ŝi legis ~n libron, kiun ŝi povis ricevi Z; ni ~j kunvenis por preparoti la aferon. 3 (nur singulare) Nedifina disdivida aŭ apartiga pron., signifanta senesceptan dispartigon k montranta, ke la persono aŭ afero pri kiu temas, estas konsiderata individue, aparte de la kolektivo al kiu ĝi apartenas: ~ havas sian propran guston Z; ~j forkuris, ~ al sia tendo Z (Vd NENIU, RIM.); ~ por si, por ~j Di' Z; ~ forĝas sian sorton Z; mi ne nomos ~n el ili aparte Z; la diversnaciaj tradukoj de ~ el ili. 4 (nur singulare) Nedifina disdivida aŭ apartiga adj. samsignifa: mi donis 3 pomojn al ~ infano; por ~jaro estas horo Z; ~medalo du flankojn posedas Z; ~tage (= en ~tago); grandajn oferojn postulas la lernado de ~lingvo natura Z; ni devas taksu ~n homon laŭ liaj meritoj Z. RIM. Kiam la pronomo ĉiu ne anstataŭas antaŭan difinitan substantivon, ĝi havas nedifinitan senceon, k reprezentas nur personojn: ~(j) diras ke...; ~ havas sian propran guston Z; ~ estis junulo, ~ estis pekulo Z. Tiu ĉi rimarko valoras por iu, neniu, tiu.

* Ĉizi (tr). 1 Prilabori delikate malmolajn materiojn (ŝtono, ligno, metalo), per ~ilo, frapante sur ĝin per martelo k forigante ioman materion: sur marmora labulo estas ~ita lia nomo. Kp SKULPTI, ĈIZELI.. 2 (f) Zorgege prilabori literaturan verkon: ~i versojn; artisme ~itaj esprimoj. ~ilo. Ŝtala ilo, longa k plata, kun tranĉa ekstremaĵo, uzata por prilabori malmolajn materiojn, k havanta ordinare lignan tenilon. ~ileto. Malmolanda samspeca ilo, speciale uzata de metalĉizistoj k juvelistoj.

* Ĉj. Sufikso almetata post la unuaj literoj de vira propra nomo por formi karesan derivaĵon: Petro, Peĉjo; Nikolao, Nikolĉjo, Nikĉjo, Niĉjo; patro, paĉjo.